

Předmluva

K a p i t o l a o s m á

<u>Obyvatelstvo a výroba potravin</u>	7
8.1 Populační demografie	7
8.1.1 Demografické dějiny lidské populace	7
8.1.2 Růst lidské populace v paleolitu, mezolitu a neolitu	8
8.1.3 Demografická revoluce rozvoje světa	12
8.1.4 Sleduje růstová křivka lidské populace logistickou závislost?	19
8.2 Výroba potravin a ekologie	20
8.2.1 Potřeba potravin a jejich rozdělování	20
8.2.2 "Volné" zdroje výroby potravin	24
8.2.3 Zemědělské provozní prostředky	32
8.2.4 "Zelená revoluce" v zemědělství	38

K a p i t o l a d e v á t á

<u>Přírodní zdroje</u>	43
9.1 Přírodní zdroje obnovitelné	43
9.1.1 Voda	43
9.1.2 Biomasa	47
9.2 Přírodní zdroje neobnovitelné	48
9.2.1 Minerální suroviny pevnin a moří	48
9.2.2 Těžba minerálních surovin	52
9.3 Fosilní paliva	53
9.3.1 Uhlí	53
9.3.2 Ropa a zemní plyn	55
9.4 Syntetická paliva	57
9.5 Jiné zdroje primární energie	58
9.5.1 Jaderná energie	58
9.5.2 Sluneční energie	60
9.5.3 Geotermální energie	62
9.5.4 Organické materiály včetně odpadů jako zdroj energie	62
9.5.5 Palivové dříví a jiné tradiční, obnovitelné zdroje energie	63
9.5.6 Nekonvenční zdroje primární energie	65
9.6 Sekundární zdroje energie	65
9.6.1 Elektrická energie	65
9.6.2 Vodík	66
9.7 Energetický sektor z hlediska regionálního	67
9.7.1 Energetika v ČSSR v ekologických souvislostech	68

K a p i t o l a d e s á t á

<u>Znečištění ovzduší</u>	70
10.1 Troposféra - oživená vrstva atmosféry	70
10.2 Zdroje znečištění ovzduší	72
10.3 Smog	73
10.3.1 Londýnský smog	73
10.3.2 Losangeleský smog	74
10.4 Chemické složení smogu	75
10.4.1 Sloučeniny uhlíku	75
10.4.2 Sloučeniny síry	77
10.4.3 Sloučeniny dusíku	78
10.4.4 Další anorganické a organické látky	80
10.5 Kvalita ovzduší v kritériích a normách	81
10.6 Čistota ovzduší v ČSSR	86
10.7 Znečištění ovzduší jako rizikový faktor	91
10.8 Zamoření ovzduší radioaktivními látkami	94
10.8.1 Radioaktivní spád	94
10.8.2 Radioaktivní účinky na lidský organismus	95
10.9 "Znečištění" vzduchu hlukem	97

K a p i t o l a j e d e n á c t á

<u>Znečištění vody</u>	99
11.1 Eutrofizace	100
11.1.1 Přírodní eutrofizace	100
11.1.2 Kulturní eutrofizace	101
11.2 Ostatní formy znečišťování vody	102
11.2.1 Těžké kovy	103
11.2.2 Radionuklidy	104
11.2.3 Tepelné znečištění vody	106
11.2.4 Biologické zamořování vody	108
11.3 Vody v Československu a jejich znečištění	108
11.3.1 Atmosférické vody	109
11.3.2 Povrchové vody	111
11.3.3 Podzemní vody	112
11.3.4 Pitná voda	114

K a p i t o l a d v a n á c t á

<u>Pesticidy</u>	117
12.1 Pesticidy první generace - přírodní pesticidy	117
12.2 Pesticidy druhé generace - chlorované uhlovodíky	118
12.2.1 DDT a jeho deriváty	118
12.2.2 Selektivní absorpce pesticidů	119
12.2.3 Druhotné vlivy pesticidů	121
12.3 Organofosfáty a karbamáty	121

12.3.1	Organofosfáty	121
12.3.2	Karbamáty	122
12.4	Pesticidy třetí generace	123
12.4.1	Juvenilní hormony a feromony	123
12.5	Rezidua v potravě	123
12.5.1	Pesticidy	128
12.5.2	Polychlorované bifenyly (PCB)	128
12.5.3	Plasty	128
12.5.4	Škodlivé prvky	128
12.5.5	Kancerogeny	131
12.6	Přísady v potravě	132

K a p i t o l a t ř i n á c t á

Biosféra a člověk	134
13.1 Evoluce biosféry	134
13.2 Přeměny a toky látek, energie a informace v biosféře	137
13.3 Stabilita, homeostáze, klimax	138
13.4 Přírodní a umělé prostředí člověka	141
13.5 Reprodukční procesy v biosféře a technosféře	142
13.6 Dvojí funkce člověka v biosféře	143
13.7 Teorie sociální následnosti	143
13.8 Objevili se lidé na Zemi v době, kdy biosféra počala chřadnout?	145
13.9 Problém modelu světa	147
13.10 Je člověk mírou všech věcí?	148

Věcný rejstřík k prvnímu dílu	151
Věcný rejstřík k druhému dílu	156
Seznam doporučené literatury k dalšímu studiu	160